

Підсумки проведення стану формування навичок читання здобувачів освіти 2-4-х класів у I семестрі 2025/2026 н.р.

Метою даного моніторингового дослідження було визначити рівень формування навичок читання серед учнів початкових класів та удосконалити ці навички.

Основними завданнями моніторингу були:

- визначити рівень сформованості в учнів усвідомленого читання й розуміння різних за жанром текстів, самостійної роботи з текстом, використання здобутої інформації в пізнавальних, навчальних і життєвих ситуаціях;
- виявити слабкі і сильні сторони читацької компетентності учнів;
- підвищити інтерес до читання та розвивати читацьку культуру серед здобувачів освіти;
- визначити основні чинники, які впливають на якість читання та розуміння тексту, їхній вплив на розвиток розуміння учнями змісту текстів;
- створити систему сприятливо-стимулюючих умов щодо формування навички читання молодших школярів;
- удосконалити навички читання шляхом застосування різноманітних методик з удосконалення навички читання та системи вправ.

Матеріали для проведення дослідження були підібрані відповідно до навчальних програм та відповідали вимогам Державного стандарту початкової освіти. Зміст завдань для дослідження розроблявся з урахуванням компетентнісного підходу. Для проведення моніторингового дослідження було розроблено інструментарій, який включав: анкету для вчителів, таблиці оцінки рівня навичок читання. Засобами ілюстрування результатів є підсумкові таблиці та діаграми. Моніторинг відбувався згідно графіка у грудні 2025 року. Учасниками анкетування серед учителів було 10 осіб.

Під час опитування учителів встановлено наступне:

1) Які труднощі виникають в учнів щодо навичок читання?

- 60 % - неправильні наголоси;
- 40 % вважають розуміння складних слів;
- 40 % - механічне читання;
- 40 % -плутання звуків і букв;
- 30 % - слабка пам'ять та увага;
- 20 % - повільне читання.

2) Які Ви використовуєте методи і підходи для формування навичок читання?

- 80% визначили індивідуальний підхід;
- 70 % - робота зі словниковими словами, індивідуальний підхід, вправи на швидкість;
- 40 % - читання в парах;
- 40 % - використання різних технологій,

3) Чи часто батьки звертаються за порадами та рекомендаціями щодо навичок читання їхніх дітей?

- 90 % - інколи, часто - 10 %.

4) Які чинники впливають на формування навичок читання учнів класу?

- 80 % вважають – домашнє середовище і час відведений для читання (спільне читання);
- 70 % – розвиток мови та соціальних навичок;
- 40 % – мотивація.

У моніторингу взяли участь 220 учнів:

- 2- і класи – 56 учнів;
- 3- і класи – 87 учнів;
- 4- і класи – 77 учнів.

Читання охоплює такі компоненти, як спосіб читання, правильність, швидкість. Кожний з них окремо і в сукупності підпорядкований смисловій стороні читання, тобто розумінню тексту. Правильне читання – це читання без помилок, які впливають на усвідомлення прочитаного. Правильність читання вголос полягає у дотриманні норм орфоєпії (наголос...), відсутності повторів, пропусків, перестановок, замін звуків, складів.

Таблиця 1. Правильність читання

Клас	Кількість учнів	Учитель	Із помилками	Без помилок
2-А	12	Грица Д.Є.	1 (8 %)	11 (92 %)
2-Б	21	Теличко О.І.	10 (48 %)	11 (52 %)
2-В	23	Кіндій Н.С.	2 (9 %)	21 (91 %)
	56		11 (23 %)	43 (77 %)
3-А	34	Попик К.В. Воробець В.В.	14 (41 %)	20 (59 %)
3-Б	27	Корецька Г.І.	9 (33 %)	18 (67 %)
3-В	26	Мартинишин Г.В.	14 (54 %)	12 (46 %)
	87		37 (43 %)	50 (57 %)
4-А	30	Лозінська О.С.	10 (33 %)	20 (67 %)
4-Б	20	Дацьо Л.В.	3 (15 %)	17 (85 %)
4-В	27	Адам Х.О.	10 (37 %)	17 (63 %)
	77		23 (30 %)	54 (70 %)

Аналіз даних щодо правильності читання (таблиця 1, діаграми) показує:

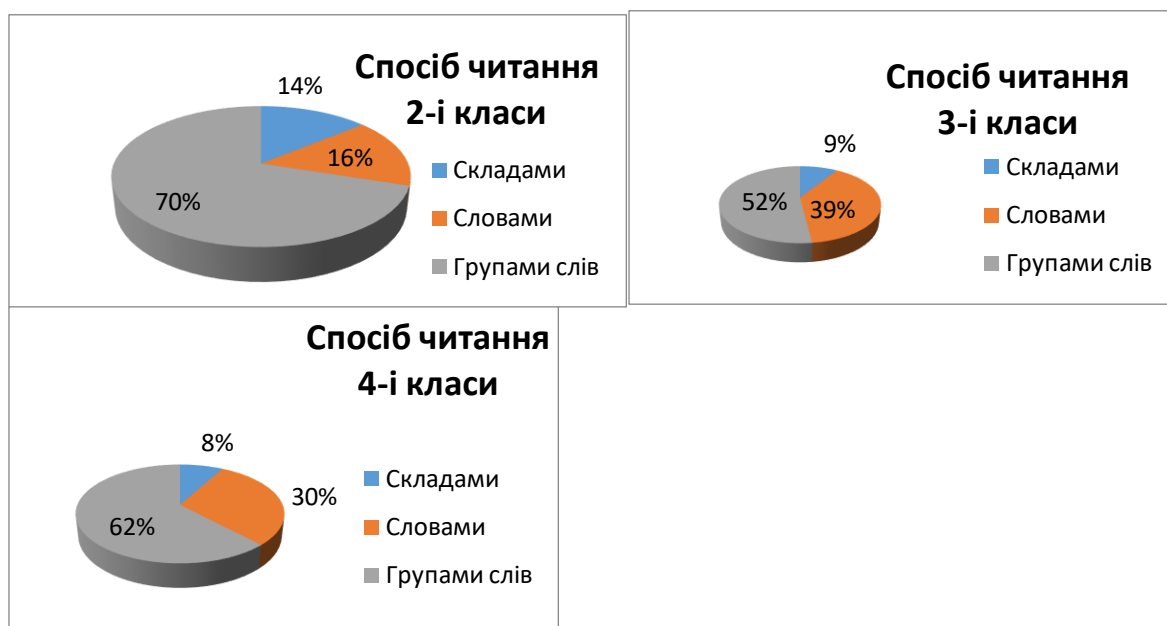
- У 2-х класах без помилок читають 43 учні (77%), з помилками – 13 учнів (23%). Найвищий рівень правильності читання виявлено в 2-А класі (92%) учнів читають без помилок. У 2-Б класі зафіксовано низький показник правильності читання, що потребує посиленої корекційної роботи.

- У 3-їх класах без помилок читають 50 учнів (57%), з помилками – 37 учнів (43%). Порівняно з 2-ми класами спостерігається незначне покращення, однак у 3-В класі більшість учнів допускають помилки під час читання.
- У 4-їх класах без помилок читають 54 учні (70%), з помилками – 23 учні (30%), що свідчить про позитивну динаміку сформованості навички правильного читання відповідно до вікових особливостей учнів.

Вивчаючи правильність читання учнів було визначено характер помилок, які впливають на усвідомлення змісту прочитаного тексту. Правильність читання до четвертого класу зростає. Збільшується кількість учнів, що читають без помилок, а також змінюється характер помилок, яких вони припускаються.

Таблиця 2. Спосіб читання

Клас	Кількість учнів	Учитель	Складами	Словами	Групами слів
2-А	12	Грица Д.Є.	---	4 (33 %)	8 (67 %)
2-Б	21	Теличко О.І.	6 (29 %)	4 (19 %)	6 (52 %)
2-В	23	Кіндій Н.С.	2 (9 %)	1 (4%)	20 (87 %)
	56		8 (14 %)	9 (16%)	39 (70 %)
3-А	34	Попик К.В. Воробець В.В.	3 (8 %)	10 (29 %)	21 (61 %)
3-Б	27	Корецька Г.І.	3 (11 %)	10 (37 %)	14 (51 %)
3-В	26	Мартинишин Г.В.	2 (8 %)	14 (54 %)	10 (38 %)
	87		8 (9 %)	34 (39 %)	45 (52 %)
4-А	30	Лозінська О.С.	2 (7 %)	10 (33 %)	18 (60 %)
4-Б	20	Дацьо Л.В.	2 (10 %)	7 (35 %)	11 (55 %)
4-В	27	Адам Х.О.	2 (7 %)	6 (22 %)	19 (71 %)
	77		6 (8 %)	23 (30 %)	48 (62 %)

Аналіз результатів моніторингу засвідчив, що в учнів 2-4-х класів переважає читання групами слів, що відповідає віковим особливостям та вимогам Державного стандарту початкової освіти.

Аналіз даних щодо способу читання (таблиця 2, діаграми) показує:
2-і класи (56 учнів):

- читають складами – 8 учнів (14 %);
- читають словами – 9 учнів (16 %);
- читають групами слів – 39 учнів (70 %).

Більшість другокласників уже опанували читання групами слів, однак у частини учнів зберігається складове читання, що потребує подальшої корекційної роботи.

3-і класи (87 учнів):

- читають складами – 8 учнів (9 %);
- читають словами – 34 учнів (39 %);
- читають групами слів – 45 учнів (52 %).

Порівняно з 2-ми класами, у 3-х класах зменшується кількість учнів, які читають складами. Проте значна частина здобувачів освіти ще читає окремими словами.

4-і класи (77 учнів):

- читають складами – 6 учнів (8 %);
- читають словами – 23 учнів (30 %);
- читають групами слів – 48 учнів (62 %).

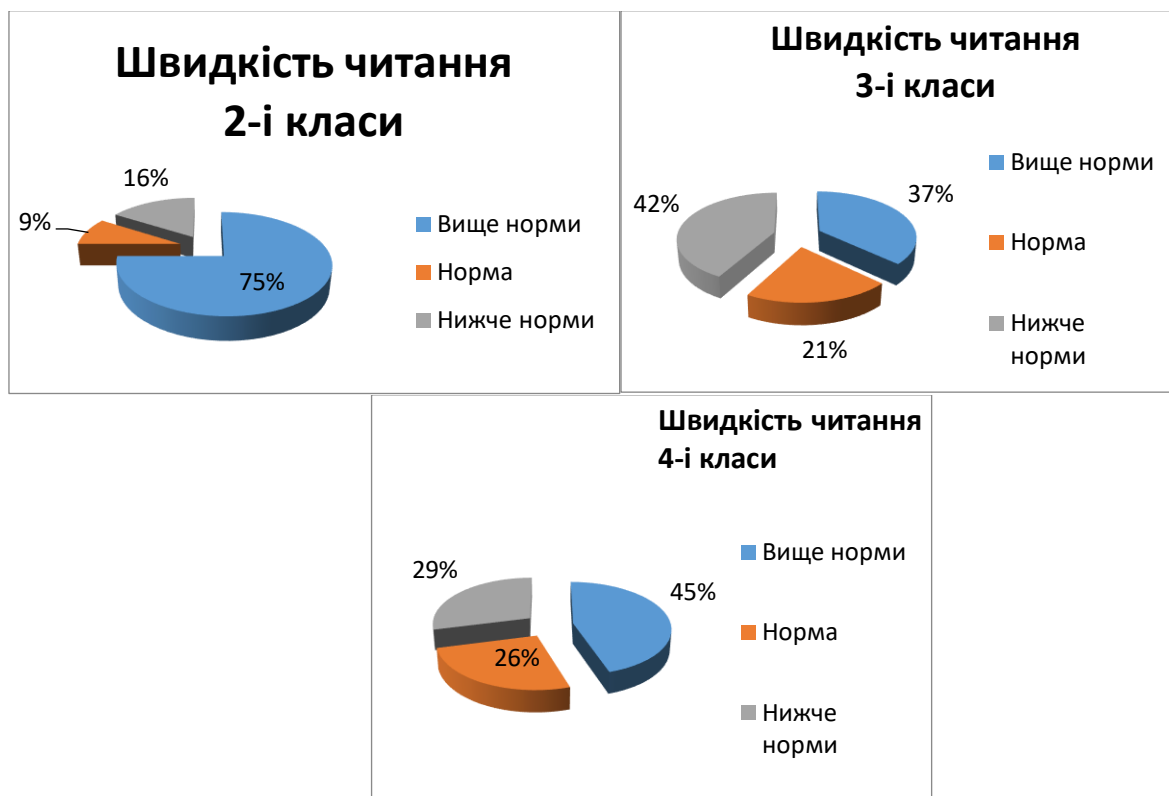
Результати свідчать про позитивну динаміку формування способу читання, хоча окремі учні 4-х класів потребують подальшої роботи над удосконаленням техніки читання.

Швидкість читання – це темп, який сприяє швидкому читанню з розумінням змісту прочитаного. «Нормальним» вважається темп, наблизений до усного мовлення. Він може змінюватись в залежності від змісту твору. У НУШ певних норм немає. Акцент робиться на свідомому читанні. Згідно наказу МОН від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» техніка читання перевіряється для зошита спостереження, дослідження динаміки читання дитиною шляхом перевірки кількості слів, реалізуючи формувальну функцію.

Таблиця 3. Швидкість читання

Клас	Кількість учнів	Учитель	Вище норми	Норма	Ниже норми
2-А	12	Грица Д.Є.	11 (92 %)	1 (8 %)	---
2-Б	21	Теличко О.І.	10 (48 %)	5 (24 %)	6 (28 %)
2-В	23	Кіндій Н.С.	21 (91 %)	---	2 (9 %)
	56		42 (75 %)	5 (9%)	9 (16 %)
3-А	34	Попик К.В. Воробець В.В.	17 (50 %)	7 (20 %)	10 (30 %)
3-Б	27	Корецька Г.І.	8 (30 %)	10 (37 %)	9 (33 %)
3-В	26	Мартинишин Г.В.	7 (27 %)	1 (4 %)	18 (69 %)
	87		32 (37 %)	18 (21 %)	37 (42 %)

4-А	30	Лозінська О.С.	17 (57 %)	3 (10 %)	10 (33 %)
4-Б	20	Дацьо Л.В.	10 (50 %)	5 (25 %)	5 (25 %)
4-В	27	Адам Х.О.	8 (30 %)	12 (44 %)	7 (26 %)
	77		35 (45 %)	20 (26 %)	22 (29 %)

Аналіз даних щодо швидкості читання (таблиця 1, діаграми) показує:

- У 2-х класах:
  - вище норми – 42 учні (75%),
  - норма – 5 учнів (9%),
  - нижче норми – 9 учнів (16%).
- У 3-х класах:
  - вище норми – 32 учні (37%),
  - норма – 18 учнів (21%),
  - нижче норми – 37 учнів (42%).

Найбільшу кількість учнів зі швидкістю читання нижче норми зафіксовано саме у 3-їх класах.

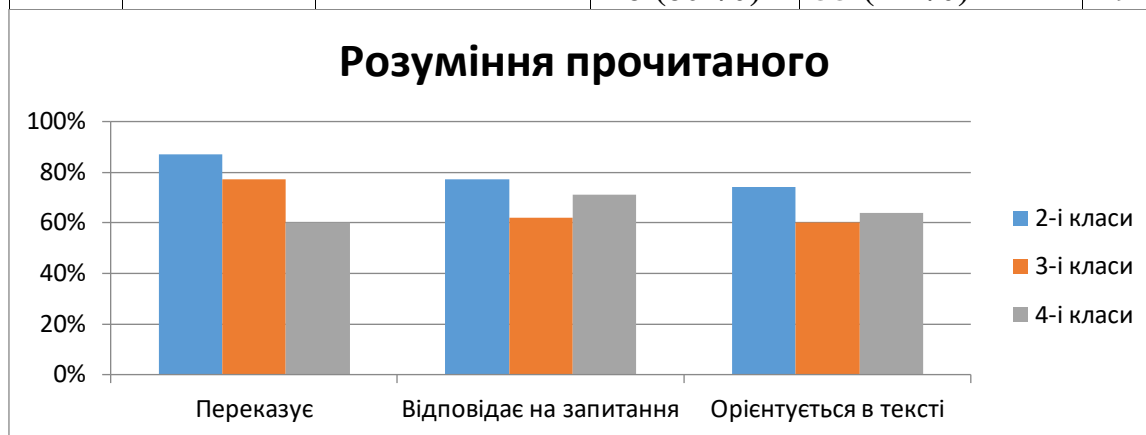
- У 4-х класах:
  - вище норми – 35 учні (45%),
  - норма – 20 учнів (26%),
  - нижче норми – 22 учнів (29%).

Свідомість читання – це основна якість читання. Вона передбачає розуміння смислу як окремих слів та виразів, так і всього твору в цілому.

Таблиця 4. Розуміння прочитаного

Клас	Кількість учнів	Учитель	Переказує	Відповідає на запитання	Орієнтується в тексті
2-А	12	Грица Д.Є.	11 (92 %)	11 (92 %)	7 (81 %)
2-Б	21	Теличко О.І.	18 (85 %)	17 (81 %)	18 (85 %)

2-В	23	Кіндій Н.С.	20 (87 %)	20 (87%)	15 (65 %)
	56		49 (87 %)	48 (86%)	40 (71 %)
3-А	34	Попик К.В. Воробець В.В.	26 (76 %)	30 (88 %)	29 (85 %)
3-Б	27	Корецька Г.І.	23 (85 %)	3 (11 %)	10 (37 %)
3-В	26	Мартини- шин Г.В.	18 (69 %)	21 (81 %)	13 (50 %)
	87		67 (77 %)	54 (62 %)	52 (60 %)
4-А	30	Лозінська О.С.	24 (80 %)	30 (100 %)	24 (80 %)
4-Б	20	Дацьо Л.В.	8 (40 %)	6 (30 %)	6 (30 %)
4-В	27	Адам Х.О.	14 (51 %)	19 (71 %)	19 (71 %)
	77		46 (60 %)	55 (71 %)	49 (64 %)

Моніторинг показав достатній рівень сформованості вмінь переказувати текст, відповідати на запитання та орієнтуватися в тексті, з поступовими змінами показників у різних вікових групах.

2-і класи (56 учнів):

- переказують текст – 49 учнів (87 %);
- відповідають на запитання – 48 учнів (86 %);
- орієнтуються в тексті – 40 учнів (71 %).

Учні 2-х класів демонструють високі показники розуміння прочитаного, що свідчить про ефективну роботу з текстом на уроках.

3-і класи (87 учнів):

- переказують текст – 67 учнів (77 %);
- відповідають на запитання – 54 учнів (62 %);
- орієнтуються в тексті – 52 учнів (60 %).

У 3-х класах спостерігається зниження показників розуміння прочитаного, що може бути пов'язано зі збільшенням обсягу складності навчальних текстів.

4-і класи (77 учнів):

- переказують текст – 46 учнів (60 %);
- відповідають на запитання – 55 учнів (71 %);
- орієнтуються в тексті – 49 учнів (64 %).

У 4-х класах показники розуміння прочитаного є стабільними, однак потребують подальшого вдосконалення навичок смислового читання та аналізу тексту.

Моніторинг щодо розуміння прочитаного показав, що більшість учнів володіють базовими навичками розуміння прочитаного, проте існує потреба у системній роботі з розвитку усвідомленого та критичного читання.

Загалом моніторинг засвідчив позитивну динаміку сформованості навичок читання від 2-го до 4-го класу, водночас виявив проблемні аспекти, що потребують цілеспрямованої корекційної роботи.

Заступник директора

Оксана ЛЕНЦІВ